

[eu och facket]

Eurokrisen – nyliberalt ekonomiskt stålbad

Det är uppenbart att det euroländernas åtstramningspolitiken egentligen handlar om är den chockdoktrin som den kanadensiska författaren Naomi Klein har skrivit om, dvs. att en kris ger en möjlighet att driva igenom den politik som man aldrig annars kunnat genomföra.

”Kriser kan man inte tycka om, men de erbjuder många gånger en möjlighet att komma framåt.” Så resonerar Tysklands finansminister Wolfgang Schäuble [Dagens Nyheter 29 mars 2012].

Eurokrisen är ett verktyg för att påbjuda en ekonomisk-politisk ideologi som saknar legitimitet. Det är just därför det är den politiska högern, Moderaterna och Folkpartiet Nyliberalerna, och arbetsgivarnas kamporganisationer SAF och Industriförbundet, numera fusionerade till Svenskt Näringsliv, som varit mest pådrivande för en svensk anslutning till EU och därefter EMU.

Det borgerliga systemskifte som de senaste decennierna rullat fram över Sverige är en oundviklig konsekvens av medlemskapet i EU [inklusive EMU:s första och andra steg]. För det första innebär EU-anslutningen en maktförskjutning inom det svenska samhället. Marknaden ökar sitt inflytande över fördelning och utveckling, och den politiska – eller demokratiska – styrningen

minskar i motsvarande grad. För det andra underlättar och påskyndar EU-medlemskapet välfärdsavrustningen och den allmänna nyliberaliseringen av det svenska samhället.

I eurområdet kan man byta regering, men aldrig politikens innehåll eftersom den är grundlagsfäst [Lissabonfördraget]. Demokratin i medlemsstaterna blir utan mening. Något som öppnar för politikerförakt [egendligen politikernas förakt för väljarna] och högerpopulism.

Den europeiska unionen i allmänhet och den ekonomiska och monetära unionen i synnerhet, bygger på en nyliberal ekonomisk politik. Den av Tyskland och Frankrike beslutade finanspakten bekräftar enbart denna konklusion.

Mario Draghi, chefen för den Europeiska centralbanken [ECB], dödförklarar den europeiska välfärdsmodellen. I en intervju i Wall Street Journal [23 februari 2012] konstaterar han kort och gott att Europa ”inte längre har råd med generella välfärdssystem”. Modellen har redan havererat anser Draghi. Han förutser bistra tider för regeringarna som tvingas balansera fortsatt åtstramning med ”strukturella reformer” [läs avregleringar och privatiseringar]. Draghi ser den grekiska krisen som ett förebud om den nya tidens villkor med krav på nedskärningar och liberalisering, dvs. marknadskrafterna ska få än mer svängrum, och all offentlig egendom ska säljas ut till högstbjudande.

Gösta Torstensson

Bli med i Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk

Lavaldomen och EU:s utstationeringsdirektiv visar att EU är ett allvarligt hot mot den svenska arbetsmarknadsmodellen med konflikträtt och kollektivavtal, eller med andra ord ett grundskott mot de landvinningar som svensk fackföreningsrörelse gjort de senaste hundra åren.

Lissabonfördraget, den nya EU-grundlagen, innebär inget skydd för de fackliga rättigheterna såsom det hävdas från LO-ledningen och andra EU-entusiaster. Tvärtom så innebär Lissabonfördraget i praktiken att Lavaldomen och andra antifackliga EU-domar grundlagsfästs.

Och, som vanligt i EU-sammanhang, det kommer mera. Nyligen presenterade EU-kommissionen ett lagstiftningsförslag om utövandandet av rätten att vidta kollektiva åtgärder i samband med gränsöverskridande tjänstehandel.

”Det här är ett hot mot hela vårt förhandlings-system. Jag förutsätter att den svenska regeringen kommer att säga nej då detta ska behandlas av Europeiska rådet”, säger LO:s ordförande Wanja Lundby-Wedin.

För att bjuda motstånd mot denna förödande utveckling har Folkrörelsen Nej till EU initierat ett tvärfackligt nätverk, Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk. Det är öppet för dig som är fackligt aktiv [eller bara medlem] och EU-kritisk. Det kostar ingenting och du behöver inte vara medlem i Folkrörelsen Nej till EU [men det är inget hinder].

Nätverkets syfte är utbyte av information, kunskapsuppbyggnad samt att anordna och samordna olika aktiviteter. Nätverket har startat som en mejlgrupp för informations-spridning genom ett digitalt nyhetsbrev. Vi finns också som en grupp på Facebook med för tillfället 578 medlemmar. Nätverket har också kontakt och samarbete med andra fackligt inriktade EU-kritiska organisationer, såsom Fagbevaegelsen Mod Unionen i Danmark, Trade Unionists Against the EU Constitution i England, och Nei til EU:s Faglig utvalg i Norge.

Nätverket administreras av Gösta Torstensson, Folkrörelsen Nej till EU [arbetsplatsombud i Kommunal]. Du som vill bli med i nätverket mejlar gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

Eva Anderzon, Kommunalarbetareförbundet
Jan-Erik Gustafsson, Fackförbundet ST
Jannika Fahlander, Handelsanställdas Förbund
Jannis Konstantis, Fackförbundet Seko
Kent Wahlberg, Livsmedelsarbetareförbundet
Maria Pohn, Vårdförbundet
Mats Norrstad, Lärarförbundet
Pie Blume, Fackförbundet Unionen
Minna Pyykölä, Journalistförbundet
Patrik Ljunggren, Transportarbetareförbundet
Peter Lilja, Industrifacket Metall
Rolf Axelsson, Hamnarbetareförbundet
Magnus Renman, Fackförbundet GS
Lars Lundberg, Byggnadsarbetareförbundet
Marcus Carlstedt, Lärarnas Riksförbund
Rolf Gustavsson, Svenska Lokförararföreningen SLFF

EU-planer på överstatlig eurobudget

Europeiska rådets ordförande Herman Van Rompuy lanserar idén om enskilda avtal med euroländerna där länderna förbinder sig att genomföra olika ekonomiska reformer. Som en morot för "reformensträngningarna" föreslås tillfälliga "ekonomiska incitament".

Idén finns i det dokument Van Rompuy presenterade på EU-toppmötet den 18-19 oktober och som läckts i förväg till Financial Times.

Van Rompuy föreslår också en diskussion om att ytterligare öka den ekonomiska överstatliga styrningen av euroländerna och utveckla en "integrerad budgettram" för att "säkerställa en sund finanspolitik på nationell och europeisk nivå". Enligt Financial Times kan det tolkas som att euroländerna skapar en gemensam budget som kan användas i krisande länder. Frankrikes finansminister Pierre Moscovici har tidigare luftat idéer om att använda en sådan budget som en gemensam a-kassa.

Att euroländerna gemensamt ska ta ett större ansvar för den ekonomiska politiken diskuterades senast på toppmötet i juni. Herman Van Rompuy fick då uppdraget att tillsammans med ordförandena för EU-kommissionen, ECB och euroländerna ta fram förslag på nödvändiga förändringar på kort och lång sikt, och även titta på förslag som kräver fördragsförändringar. I december ska utredningen vara klar att läggas fram för EU-länderans stats- och regeringschefer.

Eva-Britt Svensson

EU är ett postdemokratiskt byråkratvælde

Tyskland vill att en EU-kommissionär ska kunna returnera euroländernas budgetar om de inte med tyska mått håller måttet och att EU-parlamentariker får en "flexibel rösträtt".

Tysklands finansminister Wolfgang Schäuble har lagt fram den tyska regeringens plan på att stöpa om den Europeiska unionen i allmänhet och eurosamarbetet i synnerhet. Till tyska journalister berättar han öppet om hans och förbundskansler Angela Merkels vision av ett framtida EU. Utspelet kom bara två dagar före EU-toppmötet där eurons framtid diskuterades mellan EU:s

stats- och regeringschefer.

Tyskland vill stärka ekonomikommissionärens roll kraftigt och ge denne möjlighet att skicka tillbaka ett lands budget till parlamentet om den inte uppfyller kraven för EU:s stabilitets- och tillväxtpakt. Viktigt för Tyskland är att kommissionären kan ta detta beslut själv – utan ett stöd från övriga kommissionärer, vilket är regel idag. Ett sådant beslut ska kunna tas både innan och efter att budgeten gått igenom de nationella parlamenten.

– Den måste bli lika känd världen över som konkurrenskommissionären, vilken är respekterad och fruktad, säger Schäuble om den nye superkommissionären i Frankfurter Allgemeine Zeitung.

Däremot ska personen inte kunna styra över enskilda åtgärder i budgeten, som pensionshöjningar eller skattesänkningar, utan enbart storleken på budgeten som helhet.

Merkel och Schäuble vill också ändra röstningsreglerna i EU-parlamentet. De vill införa en "flexibel rösträtt". I frågor som enbart angår en krets länder, som euron eller Schengenreglerna, ska endast parlamentariker från de länderna kunna rösta.

Den tyska regeringen ser framför sig att ett europeiskt konvent kallas in, kanske redan i december, där dessa omvälvande reformer diskuteras och avgörs relativt snart. Målet är att skapa en finanspolitisk union så fort som möjligt, också genom fördragsändringar. Enligt Schäuble måste krisen i Grekland utnyttjas för att gå framåt fortare.

– Vi måste börja ta större steg i riktning mot en finanspolitisk union, säger Wolfgang Schäuble, som understryker att han har Angela Merkels fulla stöd för sina förslag och han ska också ha dryftat förslagen med andra euroländer.

Gösta Torstensson

S i Malmö säger nej till vinster i välfärden

Socialdemokraterna i Malmö har antagit en motion till partikongressen som säger nej vinster i välfärden.

– Det är oanständigt att stora riskkapitalbolag köper upp koncerner för att driva skola, vård och omsorg. Inte för att få bästa utbildningen eller omsorgen, utan för att plocka ut så stora vinster som möjligt, Andreas Schönström, kommunalråd [s] i Malmö.

– Nu räcker det. Festen är slut. Dags för er att dra, tillade han

LO-kongressen sade i maj ja till ”en non profit-princip” för företag inom välfärdsområdet. I motionen från Malmö arbetarekommun lyder en av att-satserna ”att Socialdemokraterna ska verka för att en ickevinst-princip ska vara rådande inom vård, skola och omsorg. Skattepengar ska gå till välfärd, inte privata vinster”.

Socialdemokraterna splittrade om välfärden

Privata företag i vård, skola och omsorg är dubbelt så lönsamma som genomsnittet i det privata näringslivet. En aktuell rapport från Statistiska centralbyrån [SCB] ger nytt bränsle åt debatten om vinster i välfärden.

SCB:s siffror visar att alla nyckeltal är bättre för privata företag i vård, skola och omsorg än i näringslivet i allmänhet, Vinstmarginal, soliditet och likviditet är högre, enligt rapporten som beskriver förhållandena 2010.

Lönerna är däremot ungefär desamma oavsett om kommunen, landstinget eller ett privat företag driver verksamheten.

Utvecklingen är skrämmande. Den privata vanvårdsindustrin är snart lika stor som skogsindustrin. Och antalet privat anställda i branschen närmar sig antalet anställda i landstingen.

På den senaste LO-kongressen togs ett beslut mot vinster i välfärden. Kommunals ordförande Annelie Nordström var en av de som kraftfullast argumenterade mot förslaget.

”Jag tror inte på non profit. Hur man än vänder och vrider på det så behöver alla verksamheter, oavsett hur de drivs, gå med ett visst överskott för att utvecklas”, säger hon till tidningen Dagens

Samhälle [nr 23].

Annelie Nordström påstår att hon representerar sina medlemmar: ”Vi är faktiskt LO:s största medlem. [...] Vår kongress har redan bestämt sig, vi har en plattform att stå på och den utgår från att alla verksamheter behöver gå med vinet för att fungera och utvecklas. Det är också bra för att arbetsvillkoren, det är vår grundhållning och det kommer vi givetvis att försöka få gehör för.”

Annelie Nordström påstår att hon företräder Kommunals medlemmar. Undertecknad är medlem i Kommunal och jag tycker att hon inte representerar oss medlemmar i denna fråga.

Hon som borde gå i spetsen för Kommunals medlemmar i kamp mot nedkärningarna och privatiseringar bejaktar i praktiken den borgeliga regeringens nedmontering av det socialdemokratiska välfärdssamhället.

Ute på arbetsplasterna säger 80 procent nej till vinster i välfärden. Frågan om vinster i välfärden är en vattendelare i Socialdemokraterna mellan höger och vänster.

Kommunals ordförande Annelie Nordström, tillsammans med partiordföranden Stefan Löfven och hans tillförordnade partiledare i riksdagen Mikael Damberg tillhör alla högerfalangen i partiet.

Under partiledardebatten i riksdagen i mitten av oktober förklarade Mikael Damberg att Socialdemokraterna inte ställer upp på ”Vänsterpartiets modell” [dvs. inga vinster i välfärden], samt att privata alternativ i välfärden är ”viktiga”.

Viktiga för vem? Om vi bortser från privata vårdprofitörer och riskkapitalister.

Gösta Torstensson

Ingen förlust att stoppa vinster i välfärden

Aftonbladets kulturskribent Petter Larsson skriver med ironi om ”Försvunna jobb, nedlagda vårdcentraler, kaos och ofärd väntar om Sverige skulle göra som de flesta andra västländer och förbjuda eller begränsa vinster i välfärden, förstår man. Problemet är bara att det sker hela tiden att kommuner tar över privat verksamhet. För det mesta helt utan dramatik. Personalen blir kvar, inga vårdtagare eller dagisbarn kastas ut, ofta tar man till och med över samma lokaler.

I Norrköping återkommunaliserade man till exempel för några månader sedan ett äldreboende

som drevs av Carema. Inga vårdtagare ställdes på gatan, personalen fortsatte jobba som vanligt – men nu med kommunen som arbetsgivare.”

Privatiseringskandaler typ Carema fortsätter

”Det är lika jäkligt som förr – med skillnaden att personalen är mycket räddare. Budgeten för mat har minskat från 1.800 till 1,650 per vecka på 15 boende.” Det säger en sjuksköterska på Caremadrivna äldreboendet Linnégården på Östermalm i Stockholm till Dagens Nyheter ett år efter tidningens avslöjanden om vanvården i den privatiserade äldreomsorgen.

Det finns bara en lösning på problemen med profitdrivna vård- och omsorgsföretag som Carema och Attendo: Klipp kontrakten! Se till att kommuner och landsting tar över vård och omsorg i egen regi såsom den borgerliga majoriteten [!] i Järfälla kommun gjort med äldre-boendena Tallbohov och Kastanjen efter avslöjandena av Caremas vanvård i jakten på profit.

Fuskjobb följer med vinstjaktet

Peter Wolodarski förundrade sig nyligen på Dagens Nyheters ledarsida över Socialdemokratiska kvinnoförbundets motstånd mot vinstjakt inom välfärden. Vad är problemet med vinster, om det inte handlar om övervinster, frågade han.

Jag föreslår att chefredaktören läser sin huvudledare på motstående sida i samma utgåva av tidningen [21/10]. Där finns nämligen svaret.

Stockholms stad har beslutat att lärare som arbetar på skolor med sämre resultat än andra ska få lägre löner än sina kollegor. Elevernas prestationer ska vara avgörande.

Berörda lärare befarar att det ska leda till fiffel med betygsnivåerna. Dagens Nyheter instämmer: Skolans resultat är svärfångat. Nationella prov säger något om elevernas kunskaper, men om de kopplas till ett sanktionssystem riskerar de att få skadlig verkan. ”Den styrande kraften ... går från allt som inte mäts till det lilla som blir mätt.” Torftig innötning tränger undan allsidig undervisning och till sist blir kommunens mätinstrument ”främst ... en indikation på hur hårt olika skolor prioriterar träning inför proven”.

Just detta är problemet med de marknadsmekanismerna som släppts lösa i den offentliga sektorn och utmynnat i privatiseringar av skola, vård och omsorg. Vinstjaktet tränger allmännyttan och yrkeskunnande åt sidan. Fuskjobbet tar över.

Mikael Nyberg

Kapitalet härjar fritt

”Förra året gjorde riskkapitalisterna en vinst på 9 miljarder i våra privatiserade grenar av vård, skola och omsorg”, skriver Jan Guillou i en krönika i Aftonbladet [7 oktober]. Han fortsätter: ”Vid nästa socialdemokratiska partikongress 2013 väntas en hård uppgörelse om vinsterna i den privatiserade välfärdsmarkanden. Att idén om ”valfrihet” förvandlats till ett starkt samband med kissblöjor på ålderdomshem och vinst smugglad till riskkapitalisternas skatteparadis tycks nu stå klart för de flesta. Liksom att en raserad skolundervisning är mycket vinstgivande, som sagt 9 miljarder på ett enda år. I rasande takt pågår överföringen av medborgarnas skattepengar till smarta riskkapitalister och detta missförhållande är de flesta medborgare starkt emot. Kapitalet härjar friare på denna välfärdsmarknad än i något annat land på jorden.”

För Europas löntagare är utvecklingen allvarlig

”Eurokrisens främsta problem handlar inte om budgetunderskott eller finanspolitiska ansvarslöshet. Problemet med euron är att en gemensam homogen monetär politik tillämpas på alltför heterogena ekonomier.” Det skriver Claes-Mikael Jonsson, jurist på LO, i en debattartikel i tidningen Kommunalarbetaren [nr 16/12].

”Priset får nu betalas av vanliga löntagare. Nästan alla krisåtgärder tar sikte på offentlig sektor och lönenivåer. Inom eurozonen går det inte att devalvera. Kvar återstår enbart interndevalveringar, dvs. lönesänkningar. [...] För Europas löntagare är utvecklingen mycket allvarlig. Fackliga rättigheter undermineras. Kollektivavtal och löner pressas. Arbetslösheten i EU är rekordhög. Fattigdomen och inkomstskillnaderna ökar. Priset för att rädda euron riskerar att bli mycket hög för Europas löntagare och nationell demokrati. När ska den grundläggande frågan formuleras? Ska euron räddas till varje pris?”

Löfven vill inte ha något stopp för profiterandet

Rean hos Expert blev en succé, berättar konkursförvaltaren i radion. Tror jag det. Kön ringlade långt ut på Farsta Torg första dagen.

Men den största utförsäljningen, århundradets chockrea, omtalas aldrig i TV-reklamen. Jag tänker på de allmänna tillgångar som dumpas på den privata marknaden.

För ett par år sedan avslöjades hur lokala chefer i Stockholm gjort miljonklipp på att ta över offentlig verksamhet. Kommunala förskolor lades ner och återuppstod i privat regi. De nyblivna företagen betalade bara för stolar, bord och leksaker.

Väljare blev upprörda och jurister och EU-organ hade synpunkter på konkurrensneutraliteten. Ansvariga politiker kände sig tvingade att ingripa mot den fiffiga affärsmodellen.

Det är dock inget som hindrat entreprenörerna i branschen, avslöjar tidningen Arbetet.

I februari 2011 stängdes enheten för personlig assistans i Skarpnäck. Brukarna var borta. De hade blivit kunder hos aktiebolaget Bonzi, som också övertagit personalen. Ett par chefer hade bildat företaget ett halvår tidigare och sålt 91 procent av aktierna för en hemlig summa till Team Olivia, en vårdkoncern ägd av ett riskkapitalbolag med säte i ett skatteparadis.

Cheferna var ännu anställda av kommunen när de värvade kunder och personal till sitt företag. Assistenterna kallades till informationsmöte och fick veta att den kommunala verksamheten skulle upphöra. Således gällde det att söka jobb på det privata företag som skulle ta över.

Ansvariga politiker svär sig fria. Enligt Team Olivia var de fullt införstådda med upplägget.

Verksamhetschefens årsinkomst steg från 600.000 kronor till över en miljon efter affären. Det nybildade bolaget, nyss en inrättning i skattebetalarnas ägo, värderas till 28 miljoner kronor.

Fallet visar hur svårt det är att få styrsel på det vinstjäkt som i bred politisk enighet släppts lös på det offentliga området.

LO:s valda ombud beslöt i våras att organisationen ska ”verka för att en non profit-princip ska vara rådande inom vård, skola och omsorg”. Liknande krav reses i flera motioner till socialde-

mokraternas partikongress i april. I morgon ska partistyrelsen ta ställning, men Stefan Löfven har redan passat på att offentligt slå fast partilinjen: Något stopp för profiterandet ska det inte bli. Vinsterna ska i stället hållas nere med hjälp av bättre insyn i de privata bolagens ekonomi. Till detta kommer senare, förklarar partiledaren, förslag om hårdare kvalitetskrav i upphandlingarna.

Med undantag för en propå om meddelarfrihet för anställda i skattefinansierad privat verksamhet tillhör allt standardrepertoaren. Ansvariga politiker lovar bättre insyn, hårdare övervakning och tuffare kontrakt så snart de ställs till svars för tågstopp, betygsinflation och vanvård på ackord. De sätter inte återgången till 1800-talets marknadskaos och fattigauktioner i fråga, de diskuterar hur det hela ska ordnas på bästa sätt.

Då blir det inte mycket av krafttagen.

En orsak är att marknadsmekanismen redan i utgångsläget för med sig stora kringkostnader. Utgifterna för byråkratin kring drift och underhåll av järnvägen mer än fördubblades när banunderhållet konkurrensutsattes. Om kontrakten ska förlängas med hundratals sidor detaljerade föreskrifter och varje mått och steg hos entreprenörerna övervakas riskerar kostnaderna att stiga tvärs genom alla budgettak.

Därtill är det osäkert vad paragrafer och kontroller förmår när vinstjäktet tagit fart.

NYLIGEN PRESENTERADE ANDREW HALDANE vid Bank of England en analys från finansvärldens horisont. 2004 drog den internationella Baselkommittén upp nya riktlinjer för hur bankerna skulle bli starka nog att motstå svårare kriser. Med hjälp av sofistikerade uträkningar uppsattes mål för kapitaltäckningen vid olika typer av finansaffärer. Så kom kraschen 2008 och banker gick omkull till höger och vänster. Klarade sig banker som uppfyllde Baselkommitténs krav bättre än andra? Nej, visar Haldane. De påbjudna riktlinjerna visade sig ha noll och intet värde för att förutsäga bankernas överlevnadsförmåga.

Dåliga regler? Säkert. Baselkommittén utfärdar som bäst nya påbud. Men det handlar bara om att ge allmänheten en känsla av att något görs åt saken, förklarar John Kay, kommentator i Financial Times. Så länge de strukturer och drivkrafter som framkallar instabiliteten på finansmarknaderna lämnas orörda får förfinade regelverk och skarpare övervakning ingen större

verkan. Nya nyckeltal och rättsliga krav blir som kvalitetsmått i de offentliga upphandlingarna mål att kringgå, fuska sig till eller uppfylla in absurdum.

Vi har förbud mot mutor, förskingring och trolöshet mot huvudman. Vi har föreskrifter för att säkra statligt och kommunalt anställda tjänstemäns oväld och omsorg om det allmänna bästa. Men när de parlamentariska organen samtidigt ordnar huggsexa på offentliga tillgångar och ger finansbolag och enskilda fri dragningsrätt till statliga medel tappar regelverken snart sin verkan. Paragraferna flagnar som reklamen i fönstren till den stängda Expertbutiken. Innanför är det tomt efter chockrean.

Mikael Nyberg

De fackliga rättigheterna pressas tillbaka i hela EU

Allt fler lokala avtal håller på att bryta sönder kollektivavtalssystemet i Europa och gula fackföreningar växer fram. Den varningen kommer från TCO:s EU-expert, Thomas Jansson.

– I Grekland blir det vanligare att företag sluter avtal med löntagarorganisationer som lägger sig på lönenivåer under de fackliga avtalens. Det undergräver hela förhandlingssystemet och nu är samma sorts avtal på väg i Spanien, säger Thomas Jansson till tidningen Arbetet [28 september] och konstaterar att det finns en påtaglig risk att det blir samma utveckling i ännu fler länder.

EU:s institutioner och ledande politiker har inte underlåtit att utnyttja eurokrisen, trots dess förödande ekonomiska och sociala konsekvenser för att vidareutveckla EU i federal riktning.

Krisen "har sina fördelar". Så uttrycker sig Joschka Fischer, framträdande miljöpartist och före detta utrikesminister och vice förbundskansler i Tyskland, på Dagens Nyheters ledarsidor [2 oktober]. "Denna kris erbjuder Europa en enorm chans", resonerar Fischer och det enda orosmolnet är att hans önskade utveckling av EU till "mellanstatlig federalism" [en ny EU-skvader] är att den kräver fördragsändringar och folkomröstningar "i många stater" sådana "vill ingen regering med vettet i behåll ha".

När de länder som drabbats hårdast av eurokrisen har förhandlat om så kallade nödlån med trojkan [EU-kommissionen, Europeiska

centralbanken och Internationella valutafonden] är kraven ofta decentraliserade löneförhandlingar och flexibla anställningsformer.

I Grekland har de nationella politikerna tvingats till enorma nedskärningar i offentlig sektor och stora förändringar i avtalssystemet. Lättare att säga upp. Större möjligheter att anställa unga billigare. Lönerna har sänkts med cirka en femtedel. Ytterligare en lönesänkning för offentliganställda med 12 procent övervägs. Arbetstiden har förlängts med två timmar och det finns förslag om 6 dagars arbetsvecka. Fackliga förhandlingsmöjligheter beskärs när sektorsavtal blir företagsavtal.

I Spanien, för att ta ett annat exempel, har en stor arbetsmarknadsreform genomförts utan överenskommelse med facket. Det har blivit billigare att säga upp. Lättare för företagen att förlägga arbetstiden samt att förkorta den. Öppnare anställningsformer har införts. Ökade möjligheter att teckna företagsanpassade lokala avtal. Nytt avtal för företag med mindre än 50 anställda gör det enklare att göra sig av med anställda, Om parterna inte kommer överens om ett nytt kollektivavtal förlängs det gamla automatiskt.

– Krisen har drabbat oss oerhört hårt. Arbetslösheten är skyhögt på grund av den neoliberal politik som förs. En tredjedel på arbetsmarknaden har endast tillfälliga jobb och fackets medlemstal sjunker. Staten sätter sig över de uppgörelser, vilket är ett demokratiskt problem, säger Yolanda Morin, från CCOO, en av flera fackliga centralorganisationer i Spanien, till Arbetet.

I eurokrisens spår har det under de senaste två åren skett en radikal expansion av EU:s inflytande över hela den ekonomiska politiken i medlemsstaterna. Och den konkreta politiken har en tydlig nyliberal signum.

EU-kommissionen har till exempel upprättat en resultattavla där löner och villkor på arbetsmarknadens jämförs. TCO:s Thomas Jansson ser resultattavlan som ett hot eftersom EU:s roll inte är att påverka kollektivavtal mellan fackföreningar och arbetsgivare.

– De går in och sätter en norm på hur lönebildningen ska ske. Det är allvarligt eftersom det påverkar parternas självständighet, säger Thomas Jonsson.

EU:s norm säger att det är bättre med lokal än central lönesättning och syftet med resultattavlan är en "harmonisering" nedåt.

Gösta Torstensson

Frankrike godkände euroländernas finanspakt

Den 9 oktober godkände den franska nationalförsamlingen euroländernas finanspakt [tidigare kallad Merkozypakten eftersom den var en skapelse av Tysklands förbundskansler Angela Merkel och Frankrikes dåvarande president Nicolas Sarkozy].

Det franska presidentvalet och valet till nationalförsamling i våras var i allt väsentligt ett missnöjesval mot Sarkozyregimens åtstramningspolitik. Nu röstade den nya ”vänstermajoriteten” med kraftigt understöd av Sarkozypartiet UMP för att fortsätta stålbadspolitiken. Av nationalförsamlingens 568 ledamöter röstade 547 och 21 avstod. 477 röstade för finanspakten och 70 emot. Av ”vänsterregeringens” partier röstade 282 för, vilket är 8 röster fler än för den absoluta majoritet som krävdes. Endast 17 från socialistpartiet [dvs. socialdemokraterna] röstade emot, vilket var lika många som från UMP. Vänsterfrontens 10 ledamöter med Jean Luc Mélenchon och tre allierade röstade emot liksom 13 ledamöter från ekologisterna.

Omröstningen ägde rum bara någon vecka efter det 100.000-tusentals medborgare proteste-

rat på Paris gator, och mer än 70.000 namnunderskrifter samlats in mot pakten. Ironi och skadeglädje var framträdande bland UMP-ledamöterna, när socialistregeringen Hollande-Ayrault nu driver UMP:s politik. ”Inom UMP-gruppen döljer vi inte att vi ratificerar finanspakten, den som Nicolas Sarkozy har förhandlat fram och skrivit under i Frankrikes namn 9 mars 2012” säger UMP-ledamoten Christian Jacob, och han tillägger ”Vi hjälper er Herr premiärminister [...] Verkligheten är helt krasst att republikens president och er regeringen har accepterat en politik och ett fördrag utan att ha ändrat ett enda kommatecken”. En annan UMP-ledamot erbjuder regeringen nya tjänster; ”Om ni vill gå ännu längre [med åtstramningspolitiken min anm.], kommer vi att hjälpa er [...] vi står vid er sida”, sade Jean Leonetti.

Socialistregeringens fullständiga kapitulation inför den så kallade marknaden blir uppenbar när den biträdande europaministern Bernard Cazeneuve säger. ”Vi accepterar politiken med budgetdisciplin, som också är en del av vårt engagemang. Vi är fullt på det klara med att skulden är alltför stor [...] och vi har bekräftat vår vilja att återupprätta budgetdisciplinen, vilket är det vi nu gör”. Så av bara farten godkände nationalförsamlingen den 11 oktober den ”gyllene

regeln”, som definierar finanspaktens åtstramningskrav [bland annat får det så kallade strukturella offentliga underskottet inte överstiga 0,5 procent] med 490 röster för och 34 emot. Denna gång röstade ingen socialist eller ekologist emot, men vänsterfrontens ledamöter var emot.

I namn av målet att minska de offentliga budgetunderskotten till 3 procent av BNP 2013 och sedan 0 procent 2017 har socialistregeringen lagt fram en budget för 2013 som innebär 10 miljarder euro nedskärning i ministerierna, uppsägning av 14.000 personer i staten och allmänna inrättningar, frysta löner för statsanställda och frysta transfereringar till kommuner och departement.

DESSUTOM FÖRSÄMRINGAR I socialförsäkringsystemen, angrepp på arbetsrätten och privatisering av offentliga tjänster på alla nivåer mm. Alla dessa åtgärder vidtas för att ”med nödvändighet sänka arbetskraftskostnaden”, när det istället är kapitalet som kostar. Miljarder och åter miljarder har mer eller mindre gratis förts över till bankerna av ECB, vilket svällt upp staternas skulder och budgetunderskotten. Räntekostnaderna är redan den största budgetposten i Frankrike.

Vem vågar påstå i Frankrike och i övriga EU-länder att dessa omedelbara åtstramningsåtgärder är vad som normalt uppfattas av befolkningarna som demokrati? Att organiserat bekämpa EU:s tvångspolitik som drivs i namn av euroländernas finanspakt, och som raserar välfärdssystemen över hela EU, är det viktigaste steget för att återerövra demokratin och folkens suveränitet. I Frankrike förs kampen vidare i de breda kommittéer ute i landet som växte fram emot euroländernas nyliberala finanspakt.

Jan-Erik Gustafsson

EU vill sänka svenska löner

EU-kommissionen uppmanar Sverige att sänka ingångslönerna och reformera arbetsrätten. Det är ett direkt ingrepp i den svenska kollektivavtalsmodellen och arbetsmarknadsparternas självständighet.

EU-kommissionen presenterade i början av sommaren sina så kallade landsspecifika rekommendationer, som är en del av den europeiska planeringsterminen för ökad överstatlig styrning av EU-ländernas ekonomier. Euroländer som inte följer råden riskerar att dömas till böter.

När systemet med planeringsterminen infördes förra året fick sammanlagt sju medlemsstater skarp kritik avseende lönenivåer och/eller formerna för lönebildningen. LO och den europeiska fackföreningsrörelsen var redan då mycket tydlig i sin kritik. Löneförhållanden är en fråga enkom för arbetsmarknadens parter.

Trots detta beslutade Europeiska rådet i juni 2011, med stöd av den svenska regeringen, att godkänna rekommendationerna som sedan skulle komma att efterföljas vid nationella beslut om budgetar och strukturreformer.

Exempelvis uppmanades Spanien att överge fackliga förhandlingar på branschnivå och att ersätta dessa med förhandlingar på företagsnivå i syfte att begränsa kollektivavtalens lönenormering. Under press från marknaderna, kollegorna i rådet och inför hotet om sanktioner från kommissionen genomförde den spanska regeringen dessa reformer.

Årets rekommendationer liknar de gamla. Kommissionen välkomnar att ett antal EU-länder har inlett långtgående reformer av sin arbetsmarknadslagstiftning för att begränsa kollektivavtalens lönenormering, men beklagar samtidigt att reformprocessen går så långsamt i vissa medlemsstater. Åtta EU-länder [Belgien, Cypern, Finland, Frankrike, Italien, Luxemburg, Malta och Slovenien] rekommenderas att reformera formerna för lönebildningen och sänka lönerna.

FÖR SVERIGES DEL REKOMMENDERAR kommissionen en översyn av anställningsskyddet och sänkta löner för LO:s medlemsgrupper. Kommissionen motiverar detta med att deltagandet på den svenska arbetsmarknaden av unga människor och svaga grupper bör förbättras.

I eurokrisens kölvatten tycks alla medel vara tillåtna. Även sådana som står i strid med ILO:s kärnkonventioner.

Lettland har pekats ut som ett bra exempel på att åtstramningspolitiken fungerar. Tillväxten är EU:s högsta, men landet har långt kvar innan det når upp till hur det var före krisen. Mellan 2007 och 2009 tappade den en fjärdedel av sin BNP och arbetslösheten gick från 5 till 20 procent.

Regeringen har också gjort det lättare för företag att göra tillfälliga anställningar, Strejkrätten har beskurits eftersom en strejk först måste godkännas av en domstol.

Eva-Britt Svensson

”Vårt stora problem är Lex Laval”

Fackförbundet Byggnads har sedan 2007 tappat en femtedel av sina medlemmar. Bara 60 procent av byggnadsarbetarna är idag fackligt anslutna.

Byggnads katastrofsiffror beror till stor del på den ökade inströmningen av utländska byggjobbare, som varken törs eller vill gå med i facket. Det anser Byggettans ordförande Christan Bengtzeliuss.

– Vi har en stor arbetskraftsinvandring från framför allt EU-länder, där löneläget är betydligt än i Sverige. Det riskerar att leda till dumpning och sociala villkor, säger Byggettans ordförande som uppskattar antalet utländska byggnadsarbetare i Stockholm till 10.000.

Det skulle innebära att drygt en tredjedel av huvudstadens byggnadsarbetare är här tillfälligt från ett annat land.

– Vårt stora problem sedan Lex Laval är att vi inte längre kan använda stridsåtgärder för att driva igenom svenska kollektivavtal på de utländska företagen.

Lex Laval innebär bland annat att företag från andra EU-länder kan undvika förhandlingar och kollektivavtal, om det visar papper på att de utstationerade arbetarna har lön och andra villkor som motsvarar minimivärdena i aktuellt svenskt kollektivavtal. Ett problem är att Sverige inte har några minimilöner vare sig i lag eller avtal. Lägsta lön är i princip 0 kronor.

– Om utländska kollegor jobbar för 30 kronor och vårt kollektivavtal säger 200 – vilka kommer då att jobba i Sverige i framtiden? undrar Christan Bengtzeliuss.

Gösta Torstensson

Åter till full sysselsättning

Tåget susar söderut. Under dagen väntar två möten i Borås och ett i Bollebygd innan jag åker norrut igen. Igår var det partiledardebatt i riksdagen. Det kändes bra, men kanske borde man se över formen för debatten. En debatt på 4,5 timmar blir för mastig och långsam.

Jag har precis läst ut den lilla boken ”Åter till full sysselsättning” av ekonomerna Stefan Carlén och Christer Persson. Boken är en övertygande och väl underbyggd plädering för att målet om full sysselsättning kan och bör få styra den ekono-

miska politiken. Samtidigt är boken en svidande vidräkning med årtionden av högerpolitik runt om i världen som har misslyckats när det gäller jobben.

Boken lyfter fram hur viktigt det är att investera för att få fler i arbete och att penningpolitiken måste användas för att öka sysselsättningen. Boken landar i en väl underbyggd kritik mot dagens ramverk för den ekonomiska politiken, inte minst överskottsmålet.

De bägge ekonomerna har gjort ett viktigt inlägg i debatten. Det är märkligt att Vänsterpartiet i stort sett är ensamt om att lyfta fram liknande tankar i den politiska debatten. Det blev tydligt igen igår i riksdagen. Att satsa på utbildning är viktigt för att bekämpa arbetslösheten, men utan ökande offentliga investeringar och en politik där full sysselsättning görs till målet för den ekonomiska politiken lär vi inte lyckas.

Boken är läsvärd. Men tyvärr är språket präglad av ekonomiska facktermer som gör den mindre lättläst för den som inte är van vid ekonomerna språkbruk. Ibland känns den nästan som en akademisk uppsats. Det är lite synd med tanke på det viktiga budskapet.

Jonas Sjöstedt

**Stöd Folkrörelsen
Nej till EU. Hela
vår verksamhet
bygger på med-
lemsavgifter och
frivilliga bidrag
från enskilda per-
soner och andra
organisationer.
Sätt in ett valfritt
belopp på plusgiro
603 95 78 – 7.**

Baktankar från en EU-rabulist

HÄROMVECKAN BESLUTADE EU-parlamentets ledamöter att ge EU:s antibedrägeribyrå Olaf ”omedelbart och oannonserat” tillträde till samtliga EU-institutioner där bedrägeri misstänks. Med ett undantag – EU-parlamentet självt. Enligt parlamentarikerna måste deras immunitet ”för alla sorters legala processer” respekteras, en immunitet de bara själva kan upphäva.

– Olaf kan inte inkräkta på ledamöternas rättigheter baserat på rykten, sade en tysk parlamentariker i samband med beslutet.

Snacka om dubbelmoral och att EU-parlamentarikerna lever i en högavlönad skyddad verkstad.

EU-TOPPMÖTET DEN 18-19 OKTOBER ägnade tio timmar åt att ompröva tidtabellen för när en europeisk finansinspektion under Europeiska centralbanken ska inrättas. Beslutet om att lagstiftningen ska vara klar till årsskiftet ligger fast, men de ”rika” länderna med Tyskland i spetsen lyckades ändå föra in enbrasklapp som gör att den kan fördröjas.

STATSMINISTER FREDRIK REINFELDT ställde på EU-toppmötet tre villkor för att Sverige ska delta i den nya banktillsynen; för det första att Sverige får röstinflytande i den nya myndigheten under Europeiska centralbanken, för det andra att Sverige får behålla sina höga kapitaltäckningskrav på bankerna och för det tredje att svenska banker och svenska staten slipper vara med och betala för krisbanker i andra länder.

Socialdemokraternas ekonomiska företrädare uttalade efteråt sitt stöd för regeringens handlingslinje.

TIOTUSENTALS MÄNNISKOR MARSCHERADE den 20 oktober genom Londons gator i protest mot premiärminister David Camerons svängremspolitik. ”Nej till nedskärningar” och ”Skattemässig rättvisa, inte skatteparadis”, stod det på banderoller som bars fram.

Proester skedde också i andra ”brittiska” städer, bland annat Glasgow i Skottland och Belfast på Nordirland.

Cameron och hans koalitionsregering har infört omfattande åtstramningsåtgärder för att minska Storbritanniens budgetunderskott.

UTTAG AV VINSTER I VÄLFÄRDEN kan bara skapas att ta av våra skattemedel. Det skriver tidningen Arbetets politiske redaktör Martin Klepke [26 september]. Han tar skolan som exempel: ”I Sverige tilldelas skolan [...] ett belopp som ska spegla ambitionsnivån i undervisningen. Blir det pengar över betyder det bara att skolan inte har omsatt allt som den har fått till kunskap för eleverna.

Omvänt gäller samma sak.

Räcker det belopp skolan får till en viss mängd lektioner, läroböcker och handledning så finns inget annat sätt att öka vinsten än att minska denna mängd. Det vill säga, det finns inget annat sätt att öka vinsten på än att minska kostnaderna och därmed dra ned på ambitionsnivån.

Inom äldreomsorgen har denna svältkur för att skapa vinst varit mycket framgångsrik.”

1.857.549 PERSONER I SVERIGE är antingen födda utomlands, eller har två föräldrar som är det. <det är en femtedel av Sveriges befolkning. Denna grupp människor består av personer med olika bakgrund och livssituation.

Dessa människor har lika mycket rätt att vara här som jag och andra så kallade ”etniska svenskar” såsom statsminister Fredrik Reinfeldt klumpigt uttryckte sig för lite sedan.

Välkommen till det nya Sverige! Det går inte at vrida klockan tillbaka som främlingsfientliga SD försöker göra. Sverige är och förblir ett mångkulturellt samhälle.

EUROPEISKA KÄRNKRAFTVERK FÅR HÅRD kritik för brister i säkerheten. Det visar en rapport från EU som tidningar i Tyskland och Frankrike, Die Welt respektive Le Figaro, tagit del av.

EU beslutade efter kärnkraftskatastrofen i Japan förra året att ”stresstesta” unionens samtliga 134 kärnreaktorer. Hundratals fel har hittats och allvarligast är bristerna i Frankrike där ingen av de 58 reaktorerna når upp till de krav som ställs av atomenergiorganet IAEA.

Totalt beräknas kostnaderna att åtgärda felen på Europas kärnkraftsanläggningar att kostar runt 200 miljarder kronor, skriver Le Figaro.

Det finns ingen säker kärnkraft, det enda som är säkert är att det för eller senare uppstår olyckor.

Gösta Torstensson

[eu och facket] är ett nyhetsbrev för folkrörelsen nej till eu:s fackliga nätverk. ansvarig utgivare: jan-erik gustafsson. redaktör: gösta torstensson. adress: rondovägen 312, 142 41 skogås. tfn: 08-771 43 79. e-post: gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

folkrörelsen nej till eu är en partipolitiskt obunden medlemsorganisation. adress: pölgatan 5, 414 60 göteborg. e-post: kansli@nejtill.eu.se. hemsida: www.nejtill.eu.se.